Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika (www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2012 m. balandžio mėn. 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-520-2218-12

http://www.infolex.lt/tp/373364

Administracinė byla Nr. A^{520}–2218/2012

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00672-2010-1

Procesinio sprendimo kategorija 16.4

(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2012 m. balandžio 13 d.

Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Irmanto Jarukaičio (kolegijos pirmininkas), Romano Klišausko ir Dalios Višinskienės (pranešėja),

sekretoriaujant Alinai Dokutovičienei,

dalyvaujant pareiškėjui A. N., jo atstovei Gemai Zapasnykienei,

atsakovo atstovei A. G.,

viešame teismo posėdyje apeliacine tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. sausio 27 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo A. N. skundą atsakovui Vilniaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui dėl įsakymo dalies panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas A. N. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2010 m. vasario 18 d. įsakymo Nr. 10-TE-88 1.2 punktą, kuriuo pareiškėjui paskirta tarnybinė nuobauda – papeikimas. Skunde nurodė, kad eina Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Viešosios tvarkos valdybos Mobilios kuopos (toliau – ir Vilniaus AVPK VTV MK) vyresniojo patrulio pareigas. Atlikus

tarnybinį patikrinimą ir surašius 2010 m. vasario 1 d. tarnybinio patikrinimo išvadą Nr. 10-7-IS-407(09) (toliau – ir Tarnybinio patikrinimo išvada) 2010 m. vasario 18 d. Vilniaus AVPK viršininkas įsakymu Nr. 10-TE-88 paskyrė jam tarnybinę nuobaudą – papeikimą už tai, kad patrulis Galvė-10, kurio sudėtyje pareiškėjas dirbo su dar dviem pareigūnais, 14.42 val. buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje (Pavilnyje), nors pagal tarnybos užduotį turėjo dirbti Vilniuje, Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių gatvėse (Naujojoje Vilnioje); 16.30 val. buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo gatvėje ties sankryža su Garsiąja gatve, nors pagal tarnybos užduotį turėjo dirbti Vilniuje, Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių gatvėse (Naujojoje Vilnioje); stabdė automobilį „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) ir apie tai nustatyta tvarka neinformavo budėtojo; 18.01 val. važiavo prie Džiaugsmo-Pergalės gatvių sankryžos dirbusio patrulio Galvė-11, todėl pažeidė Lietuvos policijos generalinio komisaro Lietuvos policijos generalinio komisaro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 660 patvirtintos Policijos patrulių veiklos instrukcijos (toliau – Instrukcija) 72 punktą, 32 punktą ir Vilniaus AVPK viršininko 2009 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. 10-V-102 patvirtinto Policijos pareigūnų veiksmų stabdant transporto priemones nurodymo (toliau – ir Nurodymas) 1.2 punktą.

Pareiškėjas nesutiko su skundžiamu įsakymu, nurodė, kad dėl jo atliktame tarnybiniame patikrinime nėra nustatyta tarnybinio nusižengimo sudėtis. Paaiškino, kad 2009 m. lapkričio 26 d. nuo 14.00 val. iki 22.00 val. patrulio Galvė-10 sudėtyje dirbo kartu su vyresniaisiais patruliais A. K. ir A. S. Pagal tos dienos parengtą tarnybos užduotį nuo 14.00 val. iki 18.30 val. jiems buvo pavesta palaikyti viešąją tvarką bei užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms ir administraciniams teisės pažeidimams Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių, Draugystės ir Raštikio gatvėse. Pasibaigus instruktažui, laiku (t. y. 14.00 val.) išvykti į maršrutą negalėjo, nes reikėjo krauti tarnybinio automobilio akumuliatorių. Tai yra pasikartojanti problema, nes automobilio akumuliatorius yra per silpnas. Kadangi tarnybos užduotyje į nurodytą maršrutą vyko per Pavilnį, todėl apie 14.42 val. galėjo būti pastebėti Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje. Tarnybos metu dėl alkoholio kiekio matuoklių trūkumo, keliems dirbantiems patrulio ekipažams tenka dalintis tik vienu alkoholio kiekio matuokliu. Todėl jo tiesioginis vadovas Vilniaus AVPK VTV MK būrio vadas E. S., prieš išvykstant į maršrutą nurodė jam paimti alkoholio kiekio matuoklį iš 2-o būrio vyriausiojo patrulio E. Ž., dirbusio Vilniaus AVPK Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijoje nuo 7.30 val. patrulio Galvė-40 sudėtyje, ir nuvežti jį 1-o būrio specialistui J. K., kuris tą dieną dirbo patrulio Galvė-11 sudėtyje. Laikotarpyje nuo 16.00 val. iki 17.00 val. vykdant tiesioginio vadovo E. S. nurodymą, nuvažiavo į Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžą, kur susitiko su tuo metu dirbusiais MK pareigūnais E. Ž. ir R. K. (patruliu Galvė-40), paėmė iš jų alkoholio kiekio matuoklį. Automobilių toje sankryžoje jis nestabdė, nes paėmęs alkoholio kiekio matuoklį, nedelsdamas grįžo į jų patruliui nustatytą patruliavimo maršrutą, kur dirbo iki 18.30 val. Apie 18.00 val., vykdydami tiesioginio vadovo E. S. nurodymą, nuvažiavo į Pergalės-Džiaugsmo gatvių sankryžą prie patrulio Galvė-11 ir perdavė alkoholio kiekio matuoklį. Taigi visus tris kartus patrulis Galvė-10 paliko tarnybos užduotyje nurodytą maršrutą vykdydami tiesioginio vadovo nurodymą. Todėl pareiškėjo kaltės dėl tarnybos užduotyje nurodyto maršruto palikimo nėra, taigi negalima ir tarnybinė atsakomybė.

Kadangi Galvė-10 patrulis automobilio „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) nestabdė, apie tai nustatyta tvarka negalėjo būti ir nebuvo pranešta Vilniaus AVPK Operatyvaus valdymo skyriui (toliau – ir OVS). Pagal teisės aktų nuostatas ir suformuotą teismų praktiką tikrintojams nenustačius pareigūno, galimai stabdžiusio minėtą transporto priemonę nepranešant apie tai Vilniaus AVPK OVS, tarnybinė nuobauda už šio tarnybinio nusižengimo padarymą pareiškėjui, kaip vyresniajam pareigūnui, paskirta neteisėtai. 2009 m. lapkričio 26 d. nuo 14.00 val. iki 22.00 val. patrulio Galvė-10 sudėtyje dirbo trys pareigūnai, o automobilio „Ford Mondeo“ savininkas T. R. pateiktame Vilniaus AVPK Vidaus tyrimų skyriui (toliau – ir VTS) paaiškinime nurodė, kad jo automobilį stabdė vienas policijos pareigūnas, o kitas pareigūnas sėdėjo automobilyje, taigi viso buvo du policijos pareigūnai, todėl Vilniaus AVPK VTS tikrintojų teiginiai, kad būtent pareiškėjas stabdė minėtą automobilį, vertintini kritiškai. Be to, T. R. pateiktame Vilniaus AVPK VTS paaiškinime nurodė, jog jo automobilis buvo sustabdytas prie parduotuvės „IKI“, esančios Džiaugsmo g. 28A (kitų „IKI“ parduotuvių Pavilnio rajone 2009 m.

lapkričio 26 d. nebuvo), o Vilniaus AVPK VTS tikrintojai teigė, kad Galvė-10 patrulis buvo pastebėtas Džiaugsmo ir Garsiosios gatvių sankryžoje. Nuo parduotuvės „IKI“, esančios Džiaugsmo g. 28A, iki minėtos sankryžos yra apie 500 metrų. Todėl Vilniaus AVPK VTS tikrintojų teiginiai apie tai, kad patrulis Galvė-10 stabdė ankščiau minėtą automobilį, visiškai nepagrįsti.

Pareiškėjo nuomone, tarnybinė nuobauda – papeikimas – yra neteisėta ir nepagrįsta dėl skiriamos nuobaudos individualizavimą nustatančių taisyklių pažeidimo. Tarnybinio patikrinimo išvadoje neaptarta tarnybinės nuobaudos (papeikimo) skyrimo būtinybė. Skiriant šią tarnybinę nuobaudą, nebuvo įvertinta tai, jog savo tiesioginio vadovo pareiškėjas charakterizuojamas teigiamai, kad per visą tarnybos laiką (virš 10 metų) jam nebuvo paskirta nei viena tarnybinė nuobauda, yra ne vieną kartą skatintas padėkomis.

Atsakovas Vilniaus AVPK su skundu nesutiko ir prašė atmesti jį kaip nepagrįstą. Atsiliepime į skundą nurodė, kad vadovaujantis Policijos patrulių veiklos instrukcijos 32 punktu, pradėjus tarnybą maršrute, kokius nurodymus begautų iš savo tiesioginio vadovo, patrulis apie pasišalinimą iš numatyto sektoriaus, maršruto, posto, privalo pranešti budėtojui. Tarnybinio patikrinimo metu nustatyta, kad slaptą patikrinimą atlikę pareigūnai patrulį Galvė-10 16.30 val. pastebėjo Džiaugsmo gatvėje, ties sankryža su Garsiąja gatve (Pavilnys). Pagal 2009 m. lapkričio 26 d. tarnybos užduotį minėtas patrulis turėjo dirbti Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių gatvėse (Naujoji Vilnia). Prieš išvykdami iš tarnybos užduotyje nustatyto sektoriaus ir maršruto, patrulio Galvė-10 pareigūnai apie tai Vilniaus AVPK OVS nepranešė ir budėtojo leidimo negavo (leidimas pavalgyti ir pailsėti šiam patruliui buvo duotas 16.47 val., t. y. po to, kai tikrintojai juos pastebėjo minėtoje sankryžoje (pagal tarnybos užduotį pietūs patruliui Galvė-10 buvo numatyti 18.30 val. – 19.15 val.). Apie 18.00 val. patrulis Galvė-10, negavęs Vilniaus AVPK OVS budėtojo leidimo, vėl paliko tarnybos užduotyje patruliui nustatytą maršrutą Naujojoje Vilnioje ir, patrulio Galvė-11 prašymu, nuvažiavo į Džiaugsmo-Pergalės gatvių sankryžą (Pavilnys) perduoti šiam patruliui alkoholio kiekio matuoklį.

Dėl transporto priemonės „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) stabdymo atsakovas nurodė, kad slaptą stebėjimą atlikę pareigūnai matė, kad 16.30 val. Džiaugsmo gatvėje, ties sankryža su Garsiąja gatve (Pavilnys) stovėjo patrulis Galvė-10, o šalia tarnybinio automobilio stovėjo automobilis „Ford Mondeo“ valst. Nr. (duomenys neskelbtini) Tarnybinio patikrinimo metu Vilniaus AVPK Vidaus tyrimų skyriaus pareigūnai kreipėsi į Vilniaus AVPK OVS dėl informacijos apie automobilių tikrinimą bei patrulių darbą. Vilniaus AVPK OVS pareigūnai atsakė, kad pranešimų radijo ryšio kanalu VI10AUTOTIKR apie automobilio „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) stabdymą nėra. Taigi patrulis Galvė-10 nevykdė Instrukcijos 72 punkto bei Vilniaus AVPK viršininko Nurodymo 1.2 punkto, įpareigojančių pranešti apie stabdymo vietą, sustabdytos transporto priemonės markę, valstybinį numerį, stabdymo priežastį, reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, jog nebuvo galimybių nustatyti, kuris konkrečiai patrulio Galvė-10 pareigūnas stabdė automobilį „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) ir apie tai nustatyta tvarka neinformavo Vilniaus AVPK OVS, atsakomybė už nepranešimą apie šios transporto priemonės stabdymą, vadovaujantis Instrukcijos 16 punktu, pagal kurį vyresnysis pareigūnas vadovauja patruliui ir atsako už tikslų nustatytos tarnybos tvarkos ir užduočių vykdymą, tenka pareiškėjui, kaip patrulio Galvė-10 vyresniajam pareigūnui. Skiriant pareiškėjui tarnybinę nuobaudą – papeikimą – buvo įvertinta, kad Galvė-10 pareigūnai nustatyta tvarka neinformavo Vilniaus AVPK OVS apie automobilio Ford Mondeo (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) stabdymą, apie išvykimus iš tarnybos užduotyje numatyto maršruto neinformavo Vilniaus AVPK OVS budėtojo, t. y. pareiškėjas netinkamai organizavo jam pavaldžių pareigūnų darbą ir jų tinkamai nekontroliavo. Nepranešimas apie sustabdytą transporto priemonę ir patikrinimo rezultatus sudarė sąlygas galimam pareigūnų piktnaudžiavimui tarnyba taip parodydamas pavaldiems pareigūnams neigiamą pavyzdį bei formuodamas neatsakingumo atmosferą vadovaujamiems pareigūnams ir savo neprincipingumu paskatindamas pavaldžius pareigūnus nesilaikyti ankščiau paminėtų teisės aktų reikalavimų, jis pats pažeidė norminių aktų reikalavimus. Pareiškėjo veiksmai buvo įvertinti kaip tarnybinis nusižengimas, padarytas tyčia, už

kurį jam buvo paskirta tarnybinė nuobauda – papeikimas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Lietuvos Respublikos Vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymu (toliau – ir Įstatymas) patvirtinto Vidaus tarnybos statuto (toliau – ir Statutas) 26 straipsnio 1 dalies nuostatomis papeikimas pagal griežtumą yra viena švelniausių nuobaudų. Tarnybinės nuobaudos skyrimui reikšmingos aplinkybės išsamiai aptartos tarnybinio patikrinimo išvadoje, kurios pagrindu priimtas skundžiamas įsakymas.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2012 m. sausio 27 d. sprendimu pareiškėjo A. N. skundą tenkino. Panaikino Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2010 m. vasario 18d. įsakymo Nr. 10-TE-88 1.2 punktą, kuriuo pareiškėjui paskirta tarnybinė nuobauda – papeikimas.

Teismas nustatė, kad pareiškėjui tarnybinė nuobauda paskirta už tai, jog 2009 m. lapkričio 26 d. patrulis ‚Galvė-10, kurio sudėtyje (patrulio vyresniuoju) pareiškėjas dirbo kartu su dar dviem pareigūnais (S. K. ir A. S.) 14.42 val. ir 16.30 val. tikrinimą atlikusių pareigūnų buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje (Pavilnyje), nors pagal tarnybos užduotį nuo 14.00 iki 18.30 val. turėjo dirbti Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių, Draugystės ir Raštinio gatvėse, 18.01 val. važiavo prie Džiaugsmo-Pergalės gatvių sankryžos dirbusio patrulio Galvė-11, tačiau apie pasitraukimą iš tarnybos užduotyje nustatyto sektoriaus ir maršruto Vilniaus AVPK OVS neinformavo ir leidimo negavo, tokiu būdu pažeisdamas Instrukcijos 32 punktą; Nuobauda buvo paskirta ir už tai, kad Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje stabdė automobilį Ford-Mondeo (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) tačiau apie automobilio stabdymą nustatyta tvarka neinformavo Vilniaus AVPK OVS, tuo pažeisdamas Nurodymo 1.2 punktą ir Instrukcijos 72 punktą.

Nurodė, kad Statuto 25 straipsnis nustato darbdaviui prievolę patraukti pareigūnus už tarnybinius nusižengimus tarnybinėn atsakomybėn. Įstatymo 2 straipsnio 6 dalis apibrėžia tarnybinį nusižengimą kaip šio Statuto ir kitų teisės aktų nustatytos vidaus tarnybos tvarkos pažeidimą ar pareigūno pareigų neatlikimą arba netinkamą atlikimą, padarytą priešingais teisei kaltais pareigūno veiksmais ar neveikimu. Statuto 26 straipsnis pateikia skiriamų tarnybinių nuobaudų sąrašą, nustato kriterijus, būtinus nuobaudai skirti, nuobaudų skyrimo terminus ir tvarką, kuri detaliau reglamentuota Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. IV-308 patvirtintoje Tarnybinių patikrinimų atlikimo tvarkoje (toliau – ir Tvarka). Pagal minėto Statuto straipsnio ir Tvarkos nuostatas – nuobaudų skyrimo procedūra – būtina, o ji pati ir jos pasekmėje priimti administraciniai aktai turi griežtai atitikti teisės normų nustatytus reikalavimus. Pažymėjo, kad viena iš svarbiausių tokios procedūros sudėtinių dalių yra tarnybinio nusižengimo tyrimas, kuris nėra vien formalus veiksmas, apsiribojantis tik pareigūno veiklos ar neveikimo konstatavimu. Tai – plati įstaigos vadovo įpareigoto pareigūno ar komisijos veikla, susijusi su išsamiu visų tariamo tarnybinio nusižengimo padarymo aplinkybių ir priežasčių, nulėmusių nusižengimą, išaiškinimu. Tyrimą atliekantis pareigūnas (komisija) turi surinkti visus įrodymus, patvirtinančius ir paneigiančius tarnautojo tiriamą pažeidimo faktą, tarnautojo kaltę, patikrinti jo (tarnautojo) paaiškinime (jei toks pateiktas) nurodytas su tiriamu nusižengimu susijusias aplinkybes ir visa tai įvertinti, tyrimo rezultatus įforminat motyvuotoje išvadoje. Nors Statute ir Tvarkoje nėra konkrečios normos, reglamentuojančios tyrimo eigą, tačiau sistemiškai įvertinęs šias teisės nuostatas teismas pažymėjo, kad galima daryti išvadą apie tokių reikalavimų tarnybiniam tyrimui įtvirtinimą (Statuto 26 straipsnis, Tvarkos 20 punktas).

Nustačius, kad valstybės tarnautojas padarė tarnybinį nusižengimą, būtina jį kvalifikuoti, nurodant Statuto straipsnį, kitų teisės aktų, reglamentuojančių pareigūno veiklą, dalis, nusižengimo padarymo ir paaiškėjimo dieną, tarnautojo, kalto dėl padaryto nusižengimo, kaltės formą, nusižengimo padarinius, o taip pat ir siūlomą konkrečią nuobaudą. Tokie išvados reikalavimai suformuluoti Tvarkos 20 punkte. Pagal Statuto 26 straipsnio 1 dalies nuostatą, tarnybinės

nuobaudos skyrimo metu privaloma atsižvelgti į kaltę, padarinius, į valstybės tarnautojo veiklą iki tarnybinio nusižengimo padarymo.

Instrukcijos 32 punkte nustatyta, kad patrulio pareigūnai palikti sektorių, maršrutą ar postą gali tik pranešus budėtojui ir gavus jo leidimą ir tik esant šiame punkte išvardintiems atvejams: gavus pareigūnų, nurodytų 16 punkte (policijos įstaigos, policijos įstaigos viešosios policijos, policijos patrulių padalinio vadovams, atsakingam už policijos įstaigos padalinių paros tarnybą pareigūnui, budėtojui), nurodymą ar leidimą; persekiojant ieškomus ar įtariamus padarius teisės pažeidimus asmenis, vairuotojus, kurie nepakluso uniformuoto policijos pareigūno teisėtam reikalavimui sustabdyti transporto priemonę ar pasitraukė iš eismo įvykio vietos, pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu ir kt. Pagal Instrukcijos 16 punktą patruliui, kurį sudaro du ir daugiau pareigūnų, vadovauja vyresnysis pareigūnas, kurį skiria pamainos tarnybą organizuojantis pareigūnas. Patrulio vyresnysis atsako už tikslų nustatytos tvarkos ir užduočių vykdymą, patikėtų priemonių naudojimą.

Nustatė, kad 2009 m. lapkričio 26 d. Vilniaus AVPK VTV MK patruliui Galvė-10, kurio sudėtyje dirbo pareiškėjas (patrulio vyresnysis), vyresnieji patruliai S. K. bei A. S., pagal tarnybos užduotį nuo 14.00 val. iki 18.30 val. buvo pavesta patruliuoti Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių, Draugystės, Raštikio gatvėse (pietūs patruliui numatyti nuo 18.30 iki 19.15 val. Vilniaus AVPK OVS leidimu). Tačiau šis patrulis 14.42 val. buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje (Pavilnyje); 16.30 val. buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo gatvėje ties sankryža su Garsiąja gatve; 18.01 val. važiavo prie Džiaugsmo-Pergalės gatvių sankryžos dirbusio patrulio Galvė-11. Pareiškėjas paaiškinime tarnybinio patikrinimo metu bei teismo posėdyje nurodė, kad 2009 m. lapkričio 26 d. patrulio Galvė-10 sudėtyje į maršrutą išvyko apie 14.15 val., nes po instruktažo dar turėjo pakrauti išsikrovusį tarnybinio automobilio akumuliatorių. Į maršrutą vyko per Pavilnį, todėl apie 14.42 val. galėjo būti pastebėti tikrintojų važiuojant Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje. Nuo 16.00 val. iki 17.00 val. vykdydami tiesioginio vadovo 1-o būrio vado E. S. nurodymą, išvažiavo iš jiems nustatyto B sektoriaus, nuvažiavo į Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžą, kur buvo sutarę susitikti su patrulio Galvė-40 pareigūnais paimti iš jų alkoholio kiekio matuoklį. Tikrinimo metu patrulio Galvė-10 pareigūnai S. K. ir A. S. nurodė, kad nuo 16.00 val. iki 17.00 val., vykdydami 1-o būrio vado E. S. nurodymą, išvažiavo iš jiems nustatyto B sektoriaus, tačiau neišvykdami iš Vilniaus AVPK Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijos, kurioje pagal tos dienos tarnybos užduotį patruliai turėjo dirbti, nuvažiavo į Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžą, kur buvo sutarę susitikti su patrulio Galvė-40 pareigūnais paimti iš jų alkoholio kiekio matuoklį. Šias aplinkybes S. K. bei A. S. patvirtino ir teismo posėdžio metu. Nagrinėjamu atveju patrulio Galvė-10 pareigūnų A. N., S. K. ir A. S. parodymus tiek patikrinimo metu, tiek ir teismo posėdžio metu iš esmės patvirtino patrulio Galvė-40 pareigūnai R. K. ir E. Ž.. 1-o būrio vadas E. S. tarnybiniame pranešime nurodė, kad autopatrulis Galvė-10 į maršrutą išvyko po 14 valandos, kadangi buvo išsikrovęs tarnybinio automobilio akumuliatorius, kurį teko krauti apie 15 minučių. Taip pat nurodė, kad patrulio Galvė-10 vyresniajam pareigūnui A. N. liepė paimti jų būriui priskirtą alkoholio kiekio matuoklį Lion 500 Nr. 19164 iš 2-o būrio vyriausiojo patrulio E. Ž., dirbusio Vilniaus AVPK Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijoje nuo 7.30 val., ir nuvežti jį 1-o būrio specialistui J. K., kuris tą dieną dirbo patrulio Galvė-11 sudėtyje. Teismo posėdžio metu E. S. patvirtino tarnybiniame pranešime nurodytas aplinkybes, papildomai paaiškindamas, kad iškilus būtinybei, budėtojas gali išvykti iš budėjimo maršruto, nors pajėgas valdo budėtojas, tačiau ir liudytojas galėjo koordinuoti patrulio veiksmus.

Nustatė, kad pagal tos dienos tarnybos užduotį patrulio Galvė-10 nuo 14.00 val. iki 18.30 val. buvo pavesta patruliuoti Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių, Draugystės, Raštikio gatvėse, palaikyti viešąją tvarką bei užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms ir administraciniams teisės pažeidimams viešose vietose (alkoholinių gėrimų gėrimas ir girto pasirodymas viešose vietose, chuliganizmas, šiukšlinimas, triukšmas viešose vietose). Teismas atkreipė dėmesį, kad tiek tyrimo metu, tiek teisminio nagrinėjimo metu pareiškėjas nurodė, kad visus tris kartus patrulis Galvė-10 paliko tarnybos užduotyje nurodytą maršrutą vykdant tiesioginio vadovo E. S. nurodymą, neišvažiuojant iš VPK Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijos. Šias nurodytas aplinkybes patvirtino ir E. S. bei R. K., E. Ž., S. K. ir A. S.. Teismas pastebėjo, kad atsakovas šių aplinkybių

sprendžiant pareiškėjo kaltės klausimą nevertino. Atsakovas tarnybinio patikrinimo išvadoje konstatavo, kad 2009 m. lapkričio 26 d. tarnybos užduotis patruliui Galvė-10 neatitinka Lietuvos policijos generalinio komisaro 2005 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 5-V-570 patvirtintų Tarnybos užduoties patruliui rengimo aprašo nuostatų, kadangi nenurodyta konkreti užduoties įvykdymo vieta bei laikas. Pažymėjo, kad siekiant patraukti valstybės tarnautoją tarnybinėn atsakomybėn, nepakanka vien fakto, kad valstybės tarnautojas neatliko savo pareigų arba jas atliko netinkamai, konstatavimo. Tam būtinas ir kitas nusižengimo sudėties elementas – valstybės tarnautojo kaltė, ir teismas, nagrinėdamas bylą, privalo patikrinti, ar darbdavys aiškinosi kaltės klausimą ir ar ją (kaltę) nustatė teisingai. Įvertinęs nustatytas ginčo aplinkybes, teismas pripažino, kad atsakovo įgaliotas asmuo netyrė pareiškėjo kaltės dėl konstatuotų tarnybinių nusižengimų, jos nepagrindė ir tik formaliai pažymėjo, kad nusižengimas padarytas tyčine veika, iš esmės kaltės netyręs. Nenustačius tarnautojo kaltės – negalima ir tarnybinė atsakomybė. Tai – esminis procedūrinis pažeidimas, dėl kurio paskirta nuobauda negali būti pripažinta teisėta ir pagrįsta.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjui nuobauda buvo paskirta ir už tai, kad Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje stabdė automobilį Ford-Mondeo (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) tačiau apie automobilio stabdymą nustatyta tvarka neinformavo Vilniaus AVPK OVS, tuo pažeisdamas Instrukcijos 76, 72 punktų ir Nurodymo 1.2 punkto reikalavimus. Nurodymo 1.2 punkte nustatytas įpareigojimas Institucijos struktūrinių padalinių pareigūnams, sustabdžiusiems ar priėjusiems prie stovinčios transporto priemonės, prieš paimant transporto priemonę vairuojančio asmens arba (ir) asmenų, esančių transporto priemonėje, dokumentus, VI10AUTOTIK radijo ryšio kanalu, nelaukiant atsakymo apie ryšio priėmimą, pranešti apie stabdymo ar stovinčios transporto priemonės modelį, valstybinį numerį, vietą, kurioje stabdoma, ar stovi transporto priemonė, patrulio (pareigūno) radijo ryšio šaukinį, stabdomos ar stovinčios transporto priemonės tikrinimo priežastį. Instrukcijos 72 punkte įtvirtinta, kad sustabdęs transporto priemonę, patrulis radijo ryšio priemonėmis privalo pranešti budėtojui stabdymo vietą, sustabdytos transporto priemonės markę, valstybinį numerį, stabdymo priežastį. Apie vairuotojui taikytas poveikio priemones informuojamas budėtojas, kuris šią informaciją fiksuoja raštu (išskyrus atvejus, kai policijos įstaigos budėtojų padalinyje yra naudojamos pokalbio įrašymo priemonės). Jei transporto priemonės stabdomos policijos specialiųjų operacijų metu, šio punkto reikalavimai netaikomi. Jeigu yra sustabdyta transporto priemonė ir tikrinami jos, vairuotojo ar krovinio dokumentai, arba kai įforminamas teisės pažeidimas, draudžiama stabdyti kitas transporto priemones, išskyrus atvejus, kai daromi teisės pažeidimai arba vykdomos policijos specialiosios operacijos (Instrukcijos 76 punktas). Instrukcijos 16 punkte nustatyta, kad patruliui, kurį sudaro du ir daugiau pareigūnų, vadovauja vyresnysis pareigūnas, kurį skiria patrulių pamainos tarnybą organizuojantis pareigūnas. Patrulio vyresnysis atsako už tikslų nustatytos tarnybos tvarkos ir užduočių vykdymą. Už patikėtų priemonių tinkamą naudojimą kiekvienas pareigūnas atsako asmeniškai. Tarnybinio patikrinimo išvadoje konstatuota, kad patrulis Galvė-10 slaptą patikrinimą atliekančių pareigūnų 2009 m. lapkričio 26 d. 16.30 val. buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo gatvėje, ties sankryža su Garsiąja gatve. Šalia patrulio Galvė-10 automobilio stovėjo automobilis „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) kurį vairavo, kaip įtariama, neblaivus T. R.. Prie automobilių stovėjęs uniformuotas policijos pareigūnas kalbėjo su civiliai vilkinčiu asmeniu (vėliau nustatyta, kad tai T. R.); 16.40 val. į minėtą vietą atvažiavo patrulis Galvė-40, kuris pagal Vilniaus AVPK Patrulių rinktinės 2009 m. lapkričio 26 d. pajėgų išdėstymą turėjo dirbti Vilniuje, Parko g. (Naujojoje Vilnioje). Netrukus patrulis Galvė-10 Džiaugsmo gatve nuvažiavo link Naujosios Vilnios, o T. R., automobilis „Ford Mondeo“ bei patrulis Galvė-40 liko vietoje. Pareiškėjas nurodė ir su juo patruliavę pareigūnai paaiškinimuose patvirtino, kad nuo 16.00 val. iki 17.00 val., vykdydamas tiesioginio vadovo E. S. nurodymą, patrulis Galvė-10 nuvažiavo į Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžą, kur susitiko su tuo metu dirbusiais MK pareigūnais E. Ž. ir R. K. (patruliu Galvė-40), paėmė iš jų alkoholio kiekio matuoklį ir nedelsdamas grįžo į jų patruliui nustatytą patruliavimo maršrutą, kur dirbo iki 18.30 val. Automobilių, taip pat ir automobilio „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) toje sankryžoje nestabdė. Vilniaus AVPK OVS pareigūnai 2009 m. gruodžio 30 d. raštu Nr. 10-24-S-2-890 informavo, kad pranešimų radijo ryšio kanalu VI10AUTOTIKR apie automobilių „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) stabdymą negauta. Tarnybinio patikrinimo metu Vilniaus AVPK VTS apklaustas automobilio „Ford

Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) savininkas T. R. paaiškino, kad 2009 m. lapkričio 26 d. vakarą kartu su žmonos pusbroliu V. (pavardės nežino), automobiliu „Ford Mondeo“ važiavo į Grūdų gatvėje esantį automobilių remonto garažą. Automobilį vairavo V., T. R. sėdėjo priekyje šalia jo. Važiuojant Pavilniu, prie parduotuvės „IKI“, esančios, jei gerai žino, Garsiojoje gatvėje, juos sustabdė du uniformuoti policijos pareigūnai. Prie automobilio priėjęs pareigūnas prisistatė ir paprašė pateikti vairuotojo ir automobilio dokumentus. Kol buvo tikrinami dokumentai, nei T. R., nei V. iš automobilio išlipę nebuvo, ar tuo metu prie jų ar tarnybinio policijos automobilio buvo privažiavęs kitas policijos automobilis, nematė. Patikrinęs dokumentus, pareigūnas juos grąžino, ir V. su T. R. nuvažiavo į Grūdų gatvę. T. R. teigė, kad 2009 m. lapkričio 26 d. jis ir V. buvo blaivūs, jokio pažeidimo nepadarė, policijos pareigūnai pinigų iš jų nereikalavo, jie patys pareigūnams pinigų nesiūlė. Teismo vertinimu, nėra objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad 2009 m. lapkričio 26 d. 16.30 val. Vilniuje, Džiaugsmo gatvėje ties sankryža su Garsiąja gatve patrulis Galvė-10 stabdė automobilį „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) ir apie šį transporto priemonės sustabdymą nepranešė budėtojui, tuo pažeisdamas Instrukcijos 72 punkto ir Nurodymo 1.2 punkto reikalavimus.

Apibendrindamas nustatytas aplinkybes teismas pažymėjo, kad už tarnybinio nusižengimo padarymą taikoma tarnybinė atsakomybė yra viena iš teisinės atsakomybės rūšių, kuriai būdingas nubaudimo elementas. Kadangi teisės doktrinoje pripažįstama, jog teisės normas, susijusias su atsakomybės asmeniui nustatymu ir taikymu, jo nubaudimu, negalima aiškinti plečiamai, įvertinęs tarnybinės atsakomybės prigimtį ir pobūdį, teismas konstatavo, kad šios atsakomybės taikymo pagrindai neabejotinai turi būti aiškiai nustatyti įstatyme, o esant pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkama asmens veika užtraukia tarnybinę atsakomybę, visos abejonės turi būti traktuojamos traukiamo atsakomybėn asmens naudai (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A^{8}–281/2007). Taip pat Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime pažymėjo, kad įstatymu turi būti nustatyta valstybės tarnautojo atsakomybė už valstybės tarnyboje padarytus teisės pažeidimus, o teisės pažeidimai, už kuriuos teisės aktuose yra nustatyta atsakomybė, turi būti aiškiai apibrėžti. Išdėstytų motyvų pagrindu teismas pripažinino, kad nagrinėjamoje byloje neįrodyta, jog pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą, už kurį jam skundžiamu Įsakymu buvo paskirta tarnybinė nuobauda (papeikimas).

III.

Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas apeliaciniu skundu prašo Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. sausio 27 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą, apeliacinį skundą patenkinti. Apeliaciniame skunde dėsto:

1. Instrukcijos 32 punkte nurodyta, kad patrulio pareigūnams palikti sektorių, maršrutą ar postą galima tik pranešus budėtojui ir gavus jo leidimą šiais atvejais: 1) gavus pareigūnų, nurodytų 16 punkte, nurodymą ar leidimą; 2) siekiant užkardyti ar nutraukti daromą teisės pažeidimą; 3) persekiojant ieškomus ar įtariamus padarius teisės pažeidimus asmenis, vairuotojus, kurie nepakluso uniformuoto policijos pareigūno teisėtam reikalavimui sustabdyti transporto priemonę ar pasitraukė iš autoavarijos vietos; 4) įstatymų nustatyta tvarka sulaikant ir pristatant į policijos įstaigą asmenis ir (ar) transporto priemones; 5) ginant užpultus asmenis; 6) suteikiant pagalbą asmenims, nukentėjusiems teisės pažeidimų, stichinių nelaimių, nelaimingų atsitikimų metu arba staiga susirgusiems ar esantiems bejėgiškos būklės viešose vietose; 7) suteikiant pagalbą specialiosioms tarnyboms gesinant gaisrą; 8) apsaugant įvykio vietą; 9) kai patiems reikalinga medicinos pagalba; 10) pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu; 11) kai reikia imtis skubių priemonių pašalinti eismo kliūtis ir kitus pavojus. Byloje kilusiam ginčui svarbus Instrukcijos 32.1 punktas (gavus pareigūnų, nurodytų 16 punkte, nurodymą ar leidimą). Ginčo dėl to, kad patrulis Galvė-10 buvo išvažiavęs iš nustatyto maršruto nėra, tai pripažįsta ir pareiškėjas, ir teismas. Instrukcijos 16 punkte nurodyta, kad tarnybos metu patrulis pavaldus policijos įstaigos, policijos įstaigos viešosios policijos, policijos patrulių padalinio vadovams, atsakingam už policijos įstaigos padalinių paros tarnybą pareigūnui, budėtojui. Tik šie pareigūnai gali nušalinti nuo tarnybos bet kurį patrulio

pareigūną teisės aktų nustatyta tvarka. Instrukcijos 32 punkte imperatyviai nurodyta, kad patrulio pareigūnams palikti sektorių, maršrutą ar postą galima tik pranešus budėtojui ir gavus jo leidimą. Todėl teismo teiginys, kad patrulis Galvė-10 iš sektoriaus B pasitraukė vykdydamas tiesioginio vadovo nurodymus, nepagrįstas, nes patrulio pareigūnai prieš išvykdami iš sektoriaus privalėjo pranešti budėtojui ir gauti jo leidimą, tuo tarpu tokio leidimo iš budėtojo gauta nebuvo, todėl net vykdant tiesioginio vadovo nurodymus toks pasišalinimas iš maršruto yra neteisėtas. Patruliui atvykus į maršrutą patruliuoti patrulio darbui vadovauja Vilniaus AVPK OVS budėtojas, kuris atsakingas už pajėgų išdėstymą Vilniaus mieste. Pagrindinė Vilniaus AVPK OVS pareigūnų funkcija– kontroliuoti ir koordinuoti patrulių pajėgų veiklą, organizuoti ir kontroliuoti savalaikį policijos pajėgų išvykimą ir atvykimą į įvykio vietas. Instrukcijos 3.7 punkte pateikta sąvoka, kas yra patruliavimo sektorius – prižiūrimos teritorijos dalis, kurioje nustatytu maršrutu patruliuoja patrulis. Instrukcijos 3.9 punkte nurodyta, kas yra patruliavimo maršrutas – nustatytas patruliavimo kelias patruliavimo sektoriuje arba poste. Tai nėra tapačios sąvokos. Galvės-10 patrulis turėjo patruliavimo maršrutą, kuris įvardytas 2009 m. lapkričio 26 d. tarnybos užduotyje patruliui, t. y. nuo 14.00 iki 18.30 val. buvo pavesta patruliuoti Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių, Draugystės, Raštiškio, Šiaurės, Uosių, Rokantiškių, Kalno gatvėse, palaikyti viešąją tvarką bei užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms ir administraciniams teisės pažeidimams viešose vietose (alkoholinių gėrimų gėrimas ir girto pasirodymas viešose vietose, chuliganizmas, šiukšlinimas, triukšmas viešose vietose), būtent iš šio maršruto, nepranešus budėtojui ir negavus jo leidimo nebuvo galima patruliui Galvė-10 pasišalinti. Tai, kad Galvė-10 patrulis neišvyko iš Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijos neturi jokios reikšmės. Pažymi, kad Vilniaus miesto ketvirtojo policijos komisariato teritorija pagal Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2007 m. lapkričio 30 d. įsakymą Nr. 10-V-731 buvo skirstoma į 2 sektorius: A ir B. Tuo tarpu Garsiosios-Džiaugsmo gatvių sankryža yra Pavilnyje, o ne Naujosios Vilnios teritorijoje (A sektorius). 2011 m. rugpjūčio 17 d. teismo posėdyje pats pareiškėjas nurodė „Susitikome Linksmosios ir Garsiosios gatvių sankryžoje, ši sankryža patrulio Galvė-40. Iš jų paėmėme alkotesterį“. Pats pareiškėjas neginčija, kad išvyko iš savo maršruto ir sektoriaus. Atkreipia dėmesį, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011 m. balandžio 14 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A^{63}-958/2011 pasisakė, kad pareigūno pasišalinimas iš nustatyto maršruto yra tarnybinis nusižengimas, ir paliko galioti tarnybinę nuobaudą.

2. Nesutinka su teismo teiginiais, kad „atsakovas tarnybinio patikrinimo išvadoje konstatavo, kad 2009 m. lapkričio 26 d. tarnybos užduotis patruliui Galvė-10 neatitinka Lietuvos policijos generalinio komisaro 2005 m. rugsėjo 21 d. Įsakymu Nr. 5-V-570 patvirtintų Tarnybos užduoties patruliui rengimo aprašo nuostatų, kadangi nenurodyta konkreti užduoties įvykdymo vieta ir laikas“. Tarnybinio patikrinimo išvadoje nurodomi tarnybos užduoties patruliui trūkumai, tačiau tai nereiškia, kad dėl to pati tarnybos užduotis patruliui yra niekinė, ar kad patrulis galėjo jos nevykdyti.

3. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2010 m. birželio 28 d. sprendime administracinėje byloje Nr. I-1501-473/2010 Vilniaus AVPK viršininko įsakymo Nr. 10-TE-88 1.2 punktą pakeitė ir vietoj paskirtos pareiškėjui nuobaudos – papeikimo – skyrė pastabą. Tarnybinė nuobauda buvo sušvelninta todėl, kad teismas nerado patikimų įrodymų byloje, patvirtinančių, kad būtent patrulis Galvė-10 2009 m. lapkričio 26 d. 16.30 val., Vilniuje, Džiaugsmo gatvėje ties sankryža su Garsiąja gatve, stabdė automobilį „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) ir apie šią transporto priemonę nepranešė budėtojui, tuo pažeisdamas Instrukcijos 72 punkto ir Nurodymo 1.2 punktą. Teismas pasisakė, kad „visi byloje esantys neaiškumai ir neatitikimai, nesurinkus patikimų įrodymų, teismo vertinami pareiškėjo naudai“. Šios 2010 m. birželio 28 d. teismo sprendimo dalies nė viena iš šalių neskundė. Tačiau dėl kito inkriminuojamo pažeidimo teismas pasisakė, kad „byloje esančių įrodymų visuma patvirtina, ir pareiškėjas neneigia, kad prieš išvykdami iš tarnybos užduotyje nustatyto sektoriaus, maršruto, patrulio Galvė-10 apie tai Vilniaus AVPK OVS nepranešė ir budėtojo leidimo negavo“. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011 m. gegužės 24 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A^{756}-1124/2011 administracinę bylą grąžino nagrinėti iš naujo, kadangi pirmosios instancijos teisme nebuvo apklausti liudytojai. Apklausus liudytojus ir pasisakius pačiam pareiškėjui, ginčo dėl to, kad pareiškėjas pažeidė Instrukcijos 32

punktą nėra. Tarnybinio patikrinimo išvadoje buvo detaliai aptarta pareiškėjo tarnybinio nusižengimo esmė (išvykimas iš maršruto nepranešus budėtojui ir nepranešimas apie sustabdytą transporto priemonę) ir įvertinta, kad tarnybinis nusižengimas padarytas tyčia, išvardyti visi teisės aktai, kurie buvo pažeisti (Nurodymo 1.2 punktas ir Instrukcijos 16, 32, 72 punktai), pareiškėjas žinojo teisės aktų reikalavimus, kaip turi elgtis ir turėjo įrangą (raciją), kuria galėjo ir turėjo pranešti apie išvykimą iš maršruto gavus budėtojo leidimą. Kaip matyti iš ankščiau išdėstyto, tarnybinio patikrinimo išvadoje nustatytos ir aptartos visos kaltės sąlygos, todėl teismo pasisakymas dėl neįrodytos kaltės ar formalaus jos įvertinimo apeliantui kelia pagrįstų abejonių.

Pareiškėjas A. N. atsiliepimu prašo apeliacinį skundą atmesti. Nurodo aplinkybes, kurios jau buvo išdėstytos pareiškėjo skunduose bei paaiškinimuose teismui Pabrėžia, kad jo pareigybės aprašymas įpareigoja vykdyti visus tiesioginio vadovo duotus nurodymus. Pažymi, kad patrulio Galvė-10 sektorius, maršrutas, postas yra Ketvirtojo policijos komisariato teritorija (B sektorius). Atkreipia dėmesį į tai, kad patrulis Galvė-10 visais šiais trejais atvejais neišvyko iš tarnybos užduotyje nustatyto sektoriaus, maršruto (Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijos), todėl pareiškėjui nekilo pareiga apie tai informuoti Vilniaus AVPK OVS budėtoją ir gauti jo leidimą. Pažymi, jog teismų praktikoje laikomasi vieningos pozicijos, jog tarnybinio patikrinimo išvadoje turi būti nustatyta konkretaus tarnybinio nusižengimo sudėtis, o būtent, turi būti nustatytas konkretus tarnybinį nusižengimą padaręs pareigūnas, kaltė, jos forma, nusižengimo padarymo aplinkybės, priežastys, nusižengimo padarymo ar paaiškėjimo diena bei nusižengimu sukeltos neigiamos pasekmės. Šios aplinkybės yra įforminamos atskiru dokumentu – tarnybinio patikrinimo išvada (žr., pvz., procesinius sprendimus administracinėse bylose Nr. I-249/2004; Nr. A-334/2004; Nr. A-842/2005; Nr. A-726/2004). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas administracinėje byloje Nr. A-678/2004 priimtame sprendime nurodė, jog tam, kad pareigūnas būtų traukiamas tarnybinėn atsakomybėn, nepakanka vien fakto, jog jis neatliko savo pareigų arba jas atliko netinkamai, konstatavimo. Būtina nustatyti visus tarnybinio nusižengimo sudėties elementus: pažeidimo padarymo faktą, jį padariusį pareigūną, aplinkybes, pasekmes, priežastinį ryšį tarp veikos ir pasekmių, pareigūno kaltę.

Pabrėžia, kad nagrinėjamu atveju atlikto tarnybinio patikrinimo metu nenustatytas būtinas tarnybinio nusižengimo sudėties požymis – kaltė. Pažymi, kad atsakovas pareigūnams neskiria pakankamo kiekio specialių priemonių (alkoholio kiekio matuoklių), tokiu būdu sudarymas sąlygas netinkamam pareigų atlikimui. Be to, atsakovas į prašymus tvarkyti sugedusius tarnybinius automobilius nereaguoja. Taigi visais išvykimas iš nurodyto sektoriaus įvyko ne dėl pareiškėjo, o dėl paties atsakovo kaltės, todėl, kad jis nesudarė ir toliau nesudaro tinkamų sąlygų teisės aktuose numatytoms pareigoms vykdyti. Minėta, kad tarnybinio patikrinimo išvadoje turi būti nustatyta konkretaus tarnybinio nusižengimo sudėtis, būtina nusižengimą tinkamai kvalifikuoti, nurodant konkretų straipsnį, dalį, punktą, nusižengimo padarymo ir paaiškėjimo dieną, pareigūno, kalto dėl padaryto nusižengimo, kaltės formą, nusižengimo padarinius (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2004 m. liepos 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^4-675-2004). Pareiškėjui paskirta tarnybinė nuobauda ne už tai, kad jis netinkamai organizavo jam pavaldžių pareigūnų darbą ir jų tinkamai nekontroliavo, o už tai, kad jis išvyko iš tarnybos užduotyje nustatyto sektoriaus, maršruto ir apie tai neinformavo Vilniaus AVPK OVS budėtojo ir negavo jo leidimo. Vertina, kad šiuo atveju atsakovas netinkamai kvalifikavo pažeidimą, todėl įsakymas, kuriuo pareiškėjui paskirta tarnybinė nuobauda, yra neteisėtas ir turi būti panaikintas.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Apeliacinis skundas netenkintinas.

Nagrinėjamo ginčo dalykas – Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2010 m. vasario 18 d. įsakymo Nr. 10-TE-88 1.2 punktas, kuriuo pareiškėjui A. N. paskirta tarnybinė nuobauda – papeikimas. Įsakymas priimtas, remiantis 2010 m. vasario 1 d. tarnybinio patikrinimo išvada Nr. 10-7-IS-407 (t. 1, b. l. 29-42), kuri yra neatskiriama skundžiamo Įsakymo dalis.

Pareiškėjas A. N. yra statutinis valstybės tarnautojas, todėl sprendžiant jo patraukimo tarnybinėn atsakomybėn klausimą taikytinas Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutas, patvirtintas Lietuvos Respublikos 2003 m. balandžio 29 d. įstatymu Nr. IX-1538. Statutas įtvirtina pagrindinius vidaus tarnybos sistemos pareigūnų atsakomybės principus, nustato skiriamų tarnybinių nuobaudų sąrašą, kriterijus, būtinus nuobaudai skirti, nuobaudų skyrimo terminus ir tvarką, kuri detaliau reglamentuota Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. IV-308 patvirtintoje Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkoje. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo taikymo prasme šios procedūros ir taisyklės laikytinos pagrindinėmis taisyklėmis, kurios turi užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimo pagrįstumą. Šių taisyklių nesilaikymas gali būti pagrindas pripažinti administravimo subjekto priimtą sprendimą neteisėtu ir jį panaikinti (ABTĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Taigi teismas, nagrinėdamas administracinę bylą, kurioje ginčijamas įsakymas dėl tarnybinės nuobaudos paskyrimo, privalo įvertinti, ar vidaus reikalų statutinė įstaiga, paskyrusi pareigūnui tarnybinę nuobaudą, laikėsi tarnybinio pažeidimo tyrimo ir nuobaudos skyrimo procedūros reikalavimų, ar buvo padaryti pažeidimai, jeigu buvo – įvertinti jų pobūdį ir įtaką priimto administracinio akto (įsakymo dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo) pagrįstumui ir teisėtumui. Nagrinėjamoje byloje įvertinus atsakovo Išvadoje nurodytas nustatytas aplinkybes, kurių pagrindu konstatuota, kad pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą, darytina išvada, kad atliekant patikrinimą nebuvo objektyviai nustatytos ir įvertintos visos aplinkybės, kurioms esant būtų galima konstatuoti, kad pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą, už kurį jam turi būti skiriama tarnybinė nuobauda.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. IV-308 patvirtintos Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos 4.2 punktas numato, kad tarnybinis nusižengimas yra Statuto ir kitų teisės aktų nustatytos vidaus tarnybos tvarkos pažeidimas ar pareigūno pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas, padarytas priešingais teisei kaltais pareigūno veiksmais ar neveikimu. Iš Išvados matyti, kad pareiškėjui tarnybinė nuobauda paskirta už tai, kad patrulis Galvė-10, kurio sudėtyje pareiškėjas (patrulio vyresnysis) dirbo su dar dviem pareigūnais, 2009 m. lapkričio 26 d. 14.42 val. buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžoje (Pavilnyje), 16.30 val. buvo pastebėtas Vilniuje, Džiaugsmo gatvėje ties sankryža su Garsiąja gatve, 18.01 val. važiavo prie Džiaugsmo-Pergalės gatvių sankryžos dirbusio patrulio Galvė-11, nors pagal tarnybos užduotį tą dieną nuo 14.00 val. iki 18.30 val. turėjo dirbti Vilniuje, Kojelavičiaus, Arimų, Gandrų, Baniškių, Draugystės, Raštikių gatvėse (Naujojoje Vilnioje) ir vykdyti pavestą užduotį – palaikyti viešąją tvarką ir užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms ir administraciniams teisės pažeidimams viešose vietose (alkoholinių gėrimų gėrimas ir girto pasirodymas viešose vietose, chuliganizmas, šiukšlinimas, triukšmas viešosiose vietose); stabdė automobilį „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) ir apie tai nustatyta tvarka neinformavo budėtojo. Išvadoje nurodyta, kad pagal Lietuvos policijos generalinio komisaro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 660 patvirtintos Policijos patrulių veiklos instrukcijos 16 punktą už tikslų nustatytos tvarkos ir užduočių vykdymą atsako patrulio vyresnysis, o pareiškėjo veiksmai, pasireiškę Instrukcijos 72 punkto, 32 punkto ir Vilniaus AVPK viršininko 2009 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. 10-V-102 patvirtinto Policijos pareigūnų veiksmų stabdant transporto priemones nurodymo 1.2 punkto reikalavimų pažeidimu, vertintini kaip tarnybinis nusižengimas padarytas tyčia, už kurį pareiškėjui skirtina tarnybinė nuobauda. Išvadoje nurodyta, kad patrulis Galvė-10 išvykdamas iš tarnybos užduotyje nustatyto sektorius ir maršruto nepranešė apie tai Vilniaus AVPK OVS ir budėtojo leidimo negavo. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas, įvertinęs tarnybinio patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, byloje surinktus įrodymus, padarė išvadą, kad pareiškėjui nepagrįstai ir neteisėtai paskirta tarnybinė nuobauda už atsakovo nustatytą tarnybinį nusižengimą. Pirmosios instancijos teismas savo išvadą grindė tuo, kad nebuvo pateikti objektyvūs įrodymai, jog Galvė-10

stabdė automobilį „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) tuo, kad patrulis Galvė-10 išvyko iš nustatyto maršruto, vykdydamas tiesioginio vadovo E. S. nurodymą, tuo, kad neišvyko iš Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijos, o atsakovas tarnybinio patikrinimo išvadoje konstatavo, jog 2009 m. lapkričio 26 d. tarnybos užduotis patruliui Galvė-10 neatitinka Lietuvos policijos generalinio komisaro 2005 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 5-V-570 patvirtintų Tarnybos užduoties patruliui rengimo aprašo nuostatų, kadangi nenurodyta konkreti užduoties įvykdymo vieta bei laikas. Pirmosios instancijos teismas, remdamasis šiomis aplinkybėmis, konstatavo, kad pareiškėjo veiksmuose nėra nusižengimo sudėties elemento – kaltės, o nenustačius kaltės paskirta nuobauda negali būti pripažinta teisėta ir pagrįsta.

Apeliaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą, priimti naują sprendimą. Iš apeliacinio skundo motyvų matyti, kad atsakovas laikosi pozicijos, jog pareiškėjas padarė tarnybinį nusižengimą ir už tai jam pagrįstai paskirta tarnybinė nuobauda. Atsakovas apeliaciniame skunde nurodo konkrečias pirmosios instancijos teismo nustatytas aplinkybes, su kuriomis nesutinka, apeliacinį skundą grindžia nagrinėjamoje byloje priimta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gegužės 24 d. nutartimi, kuria buvo panaikintas jau priimtas sprendimas, kuriuo buvo iš dalies patenkintas pareiškėjo skundas, ir šioje nutartyje nurodytomis aplinkybėmis. Iš Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gegužės 24 d. nutarties, kuria buvo panaikintas jau priimtas sprendimas, kuriuo iš dalies buvo patenkintas pareiškėjo skundas, t. y. pareiškėjui paskirta tarnybinė nuobauda – papeikimas buvo pakeista į švelnesnę nuobaudą – pastabą, matyti, jog pirmosios instancijos teismo sprendimas buvo panaikintas tuo pagrindu, kad pirmosios instancijos teismas priėmė sprendimą, neiškvietęs į teismo posėdį ir neapklausęs liudytojų, sprendime padarytas išvadas grindė tik tarnybinio patikrinimo metu duotais asmenų paaiškinimais. Ši nutartis buvo priimta, išnagrinėjus pareiškėjo apeliacinį skundą, kuriuo jis ginčijo pirmosios instancijos teismo išvadas, jog jis pasitraukė iš tarnybos užduotyje nustatyto sektorius ir maršruto neinformavęs Vilniaus AVPK OVS ir negavęs leidimo. Iš bylos medžiagos matyti, kad pirmosios instancijos teismas, iš naujo nagrinėdamas bylą, ją išnagrinėjo išsamiai ir visapusiškai, t. y. apklausė liudytojus, išnagrinėjo rašytinius įrodymus, byloje dalyvaujančių asmenų paaiškinimus. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai iš naujo nagrinėjo visas aplinkybes, kuriomis buvo grindžiamas pareiškėjo skundas, nes Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas panaikino visą anksčiau priimtą pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perdavė nagrinėti iš naujo visą bylą. Iš atsakovo apeliacinio skundo argumentų matyti, kad atsakovas neginčija pirmosios instancijos teismo išvados, jog nebuvo pateikti objektyvūs įrodymai, kad Galvė-10 stabdė automobilį „Ford Mondeo“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) tačiau nesutinka su tuo, kad nebuvo konstatuota, jog pareiškėjas kaltais veiksmais padarė tarnybinį nusižengimą, išvykdamas iš sektoriaus B ir nustatyto maršruto, neinformavęs Vilniaus AVPK OVS ir negavęs leidimo, t. y. tokiu būdu pažeisdamas Instrukcijos 32 punkto imperatyvias nuorodas. Apeliacinis skundas iš esmės grindžiamas tuo, jog pirmosios instancijos teismas netinkamai išaiškino faktines aplinkybes, t. y. keliamas klausimas dėl byloje esančių įrodymų vertinimo tinkamumo. Teisėjų kolegija pažymi, kad pagal ABTĮ 57 straipsnio 6 dalį, teismas įvertina įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku, išsamiu ir objektyviu visų bylos aplinkybių viseto išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymu, taip pat teisingumo ir protingumo kriterijais. Įvertinus apeliacinio skundo, atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentus, byloje surinktus įrodymus, darytina išvada, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino byloje surinktus įrodymus, t. y. nepažeidė įrodymų vertinimo taisyklių, ir šių įrodymų pagrindu teisingai nustatė aplinkybes, kurios turi bylai esminės reikšmės, bei pritaikė materialinės teisės normas, reglamentuojančias byloje nagrinėjimus teisinius santykius, susiklosčiusius tarp ginčo šalių, ir priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą (ABTĮ 81, 86 straipsniai).

Kaip jau buvo minėta, pirmosios instancijos teismas nustatė, jog patrulis Galvė-10 buvo išvažiavęs iš nustatyto maršruto, tai atliko neinformavęs Vilniaus AVPK OVS ir negavęs leidimo. Instrukcijos 32 punkte nurodyta, kad patrulio pareigūnams palikti sektorių, maršrutą ar postą galima tik pranešus budėtojui ir gavus jo leidimą šiais atvejais: gavus pareigūnų, nurodytų 16 punkte, nurodymą ar leidimą; siekiant užkardyti ar nutraukti daromą teisės pažeidimą; persekiojant ieškomus ar įtariamus padarius teisės pažeidimus asmenis, vairuotojus, kurie nepakluso

uniformuoto policijos pareigūno teisėtam reikalavimui sustabdyti transporto priemonę ar pasitraukė iš eismo įvykio vietos; įstatymų nustatyta tvarka sulaikant ir pristatant į policijos įstaigą asmenis ir (ar) transporto priemones; ginant užpultus asmenis; suteikiant pagalbą asmenims, nukentėjusiems teisės pažeidimų, stichinių nelaimių, nelaimingų atsitikimų metu arba staiga susirgusiems ar esantiems bejėgiškos būklės viešose vietose; suteikiant pagalbą specialiosioms tarnyboms gesinant gaisrą; apsaugant įvykio vietą; kai patiems reikalinga medicinos pagalba; pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu; kai reikia imtis skubių priemonių pašalinti eismo kliūtis ir kitus pavojus. Instrukcijos 16 punkte nurodyta, kad tarnybos metu patrulis pavaldus policijos įstaigos, policijos įstaigos viešosios policijos, policijos patrulių padalinio vadovams, atsakingam už policijos įstaigos padalinių paros tarnybą pareigūnui, budėtojui. Tik šie pareigūnai gali nušalinti nuo tarnybos bet kurį patrulio pareigūną teisės aktų nustatyta tvarka. Taip pat nurodyta, kad patruliui, kurį sudaro du ir daugiau pareigūnų, vadovauja vyresnysis pareigūnas, kurį skiria patrulių pamainos tarnybą organizuojantis pareigūnas. Patrulio vyresnysis atsako už tikslų nustatytos tarnybos tvarkos ir užduočių vykdymą.

Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad patrulis Galvė-10 paliko maršrutą ne savo iniciatyva, o vykdydamas tiesioginio vadovo E. S. nurodymą, kad laiku į maršrutą neišvyko dėl techninių kliūčių. E. S. šias aplinkybes nurodė tarnybiniame pranešime (t. 1, b. l. 85). Teismo posėdžio metu E. S., apklaustas liudytoju, patvirtino tarnybiniame pranešime nurodytas aplinkybes bei nurodė, kad pajėgas valdo budėtojas, tačiau ir jis galėjo koordinuoti patrulio veiksmus (t. 1, b. l. 186-187). Esant tokiai situacijai, kai pareiškėjas nukrypo nuo maršruto dėl to, kad vykdė tiesioginio vadovo nurodymus ir atliko su tarnyba susijusius veiksmus, konstatuotina, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nenustatė pareiškėjo tyčinių kaltų veiksmų. Pažymėtina, kad tarnybinio patikrinimo išvadoje, nurodant, kad patrulis Galvė-10 pažeidė Instrukcijos 32 punktą, yra dėstomos aplinkybės apie tai, kad nėra pagrindo kategoriškai teigti, jog patrulis Galvė-10 16.30 val. vyko į Džiaugsmo-Garsiosios gatvių sankryžą tam, jog būtų perduotas alkoholio kiekio matuoklis, išvykimas iš sektoriaus ir maršruto buvo siejamas su automobilio stabdymu ir nepanešimu apie tai Vilniaus AVPK OVS. Pareiškėjui pranešime dėl tarnybinio nusižengimo buvo nurodoma, kad jis įtariamas tuo, jog pažeisdamas Instrukcijos 32 punktą savavališkai 14.42 val. paliko patruliavimo maršrutą ir patruliavo Džiaugsmo, Garsiojoje gatvėse, kad 16.30 val. Džiaugsmo gatvėje ties sankryža su Garsiąja gatve sustabdė automobilį, kurį vairavo kaip įtariama neblaivus T. R., tačiau nepatikrino girtumo ir neįformino galimo pažeidimo, tuo sudarydamas sąlygas išvengti pastarajam administracinės atsakomybės, apie automobilio sustabdymą nustatyta tvarka neinformavo Vilniaus AVPK OVS (t. 1, b. l. 79-80). Nagrinėjamoje byloje nebuvo nustatyta, kad pareiškėjas savavališkai paliko jam nustatytą patruliavimo maršrutą ir patruliavo kitoje vietoje, stabdė automobilį. Apeliaciniame skunde nurodomos aplinkybės apie patruliavimo sektorių, apie tai, kad Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorija pagal Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2007 m. lapkričio 30 d. įsakymą Nr. 10-V-731 buvo skirstoma į 2 sektorius (A ir B), kad Garsioji-Džiaugsmo gatvių sankryža yra Pavilnyje, o ne Naujosios Vilnios teritorijoje (A sektorius), apeliacinės instancijos teismui pateikta įsakymo kopija, nepatvirtina pareiškėjo tyčinių kaltų veiksmų. Pažymėtina, kad tarnybinio patikrinimo metu nebuvo nustatyta, kad pareiškėjas pažeidė būtent šį įsakymą. Iš pareiškėjo 2010 m. sausio 20 d. paaiškinimo matyti, kad pareiškėjas pats nurodė, jog buvo išvykę iš jiems nustatyto B sektoriaus, tačiau nebuvo išvažiavę iš Vilniaus miesto ketvirtojo PK teritorijos (t. 1, b. l. 81). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad apeliacinio skundo argumentai, susiję su pareiškėjo kaltės nustatymu, grindžiami ir tuo, kad pareiškėjas nepranešė apie sustabdytą transporto priemonę ir pažeidė Instrukcijos 72 punkto, Nurodymo 1.2 punkto reikalavimus, nors pirmosios instancijos teismas nustatė, kad byloje nebuvo pateikti objektyvūs įrodymai, jog pareiškėjas padarė šį pažeidimą.

Apeliaciniame skunde nurodant, kad pirmosios instancijos teismas turėjo nustatyti, jog pareiškėjui tarnybinė nuobauda pagrįstai paskirta vien už tai, kad pareiškėjas nepranešė apie išvykimą iš maršruto Vilniaus AVPK OVS ir išvyko negavęs budėtojo leidimo, remiamasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 14 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A^{63} – 958/2011. Iš šios nutarties matyti, kad išnagrinėtoje byloje pareiškėjui tarnybinė nuobauda skirta už tai, jog jis, būdamas patrulio ekipažo vyresniuoju pareigūnu, kuris tarnybos metu yra

atsakingas už tikslų nustatytos tarnybos tvarkos ir užduočių vykdymą, neužtikrino, kad tinkamai ir nustatyta tvarka būtų pranešta Vilniaus AVPK OVS budėtojui apie pasitraukimą iš maršruto (pažeistas Instrukcijos 32 punktas) bei nestojusios transporto priemonės persekiojimą (pažeisti Instrukcijos 77.1, 77.2 punktai). Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad tarnybinė nuobauda pareiškėjui paskirta, atsižvelgiant į padarytą nusižengimą ir į nuobaudos skyrimo tikslus (pareiškėjas pradėjus tarnybinį tyrimą, klaidino tikrintojus, pateikdamas keletą versijų, kurios buvo paneigtos, be to –nusižengė būdamas vyresniuoju ekipažo pareigūnu, kuris privalėjo užtikrinti viso ekipažo tinkamą pareigų atlikimą). Taigi iš šios išnagrinėtos bylos aplinkybių matyti, kad jos yra netapačios šioje byloje nagrinėjamoms aplinkybėms. Teismams sprendžiant bylas precedento galią turi tik tokie ankstesni teismų sprendimai, kurie buvo sukurti analogiškose bylose, t. y. precedentas taikomas tik tose bylose, kurių faktinės aplinkybės yra tapačios arba labai panašios į tos bylos, kurioje buvo sukurtas precedentas, faktines aplinkybes ir kurioms turi būti taikoma ta pati teisė, kaip toje byloje, kurioje buvo sukurtas precedentas (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 24 d. nutarimas). Teismas, nagrinėdamas bylas, teisės normas aiškina ir taiko ne *a priori* (lot. – iš anksto; nepatikrinus), o konkrečioje byloje, atsižvelgdamas į konkrečios bylos faktines aplinkybes ir šias siedamas su taikytina teisės norma. Dėl to kiekvienas teismo pateiktas teisės aiškinimas gali ir turi būti suprantamas ir aiškinamas tik konkrečios bylos kontekste, nes šis aiškinimas yra ne aiškinimas *a priori,* o teismo sprendimo konkrečioje byloje *ratio decidendi* (lot. – sprendimo pagrindas, motyvacija) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{602}-1252/2012; kt.).

Apibendrindama išdėstytus argumentus teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino byloje nustatytas aplinkybes ir surinktų įrodymų visumą, teisingai pritaikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančias teisės normas, priėmė pagrįstą ir teisėtą sprendimą. Dėl to atsakovo apeliacinis skundas jame nurodytais motyvais netenkinamas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliekamas nepakeistas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Atsakovo Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. sausio 27 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Irmantas Jarukaitis

Romanas Klišauskas

Dalia Višinskienė